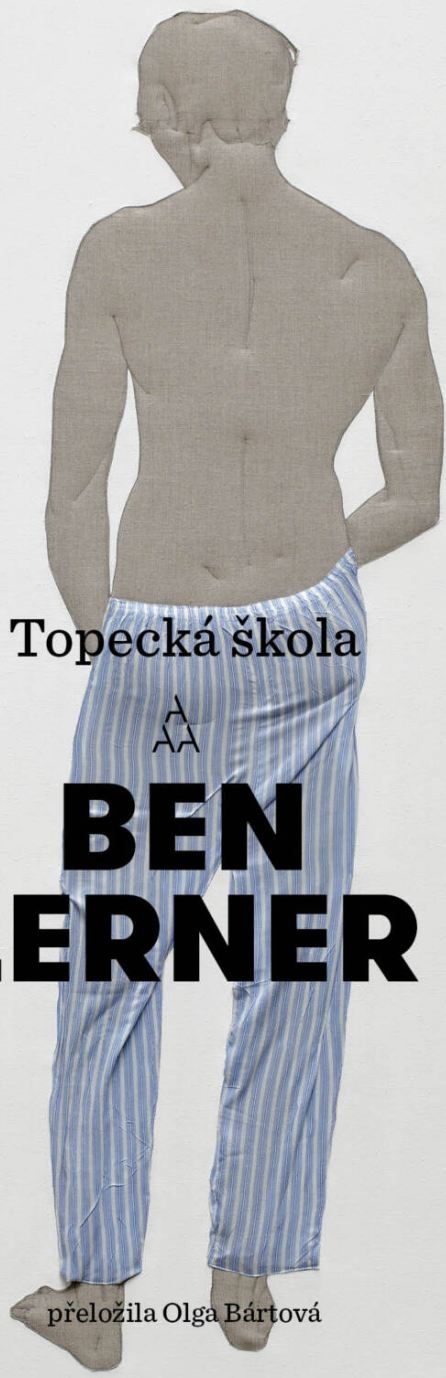

Topecká škola

**BEN
LERNER**

přeložila Olga Bártová

edice angloamerických autorů
ARGO

Topecká škola
Ben Lerner

Topecká škola

**BEN
LERNER**

přeložila Olga Bártová

Kniha vychází s podporou Ministerstva kultury České republiky.

Edici angloamerických autorů řídí Petr Onufer

THE TOPEKA SCHOOL

Copyright © Ben Lerner, 2019

Czech edition © Argo, 2022

Translation © Olga Bártová, 2022

Afterword © Pavel Kořínek, 2022

Cover art © Michal Pěchouček, 2022

ISBN 978-80-257-3891-7 (váz.)

ISBN 978-80-257-3973-0 (e-kniha)

Mému bratru Mattovi

Darren si představoval, jak zrcadlo rozbíjí kovovou židli. Z televize věděl, že ve tmě za zrcadlem možná jsou lidé, že ho vidí. Měl dojem, že na obličeji cítí tlak jejich pohledů. Zpomalený záběr na skleněný déšť, a v něm se ukazuje, kdo stojí za zrcadlem. Zastavil to, přetočil a znova se díval, jak se sklo sype.

Ten s černým knírem se ho pořád ptal, jestli nechce něco k pití, a on si nakonec řekl o horkou vodu. Ten chlap pro ni odešel a ten druhý, ten bez kníru, se zeptal, tak jak. Klidně se trochu protáhni.

Darren se ani nehnul. Chlap s knírem přinesl hnědý papírový kelímek, ze kterého se kouřilo, několik červených brček a pytlíčků: Nescafé, Lipton, umělé sladidlo. Tak který jed si vybereš, zeptal se, ale Darrenovi bylo jasné, že je to vtip, že ho ti dva neotráví. Na zdi visel plakát: VAŠE PRÁVA a pak něco drobným písmem, to nepřečetl. Jinak se, když mluvil ten bez kníru, neměl na co dívat. Světla v místnosti byla stejná jako ve škole. Nepříjemně ostrá při těch několika vzácných příležitostech, kdy ho učitelé vyvolali. (Hlas učitelky Greinerové: „Země volá Darrena.“ A pak dobře známý smích vrstevníků.)

Sklopil oči a uviděl iniciály, hvězdy a šifry vyryté do dýhy. Přejížděl po nich prsty, zápěstí tiskl k sobě, jako by měl ruce ještě spoutané. Když ho jeden vyzval, ať se na něj podívá, poslechl. Nejdřív do očí (byly modré), pak na rty. Ty mu nařídily, ať to všechno řekne ještě jednou. Tak jim

znovu pověděl, jak na večírku hodil tu bílou kulečnickovou kouli, jenže ten druhý ho přerušil, ale vlídně: Darrene, budeš nám to muset říct pěkně od začátku.

Dvakrát si usrkl vody, i když si spálil pusu. V jeho představách se za zrcadlem shromáždilo několik lidí: máma, táta, doktor Jonathan, Mandy. Nedokázal jim vysvětlit, že by tu kouli nikdy nehodil, akorát že on ji vždycky hodil. Vznášela se ve vzduchu a pomalu se otáčela dávno předtím, než na něj ten prvák křikl obvyklé nadávky, než ji vyndal z kapsy kulečnickového stolu, potěžkal a osahal chladný hladký povrch, než ji mrsknul do přelidněné tmy. Stejně jako měsíc visela ve vzduchu celý jeho život.

ZAHLCOVÁNÍ (ADAM)

Pohupovali se ve člunu jejího nevlastního otce uprostřed jinak prázdné přehrady obklopené velkými unifikovanými rodinnými domy. Začínal podzim a oni popíjeli Southern Comfort rovnou z láhve. Adam seděl vepředu, přes vodu sledoval proměnlivé modré světlo, nejspíš z televize za oknem nebo za prosklenými dveřmi. Slyšel škrtnutí jejího zapalovače, pak nad sebou uviděl kouř – přelétl a zmizel. On sám už poměrně dlouho mluvil.

Chtěl zjistit, jaký dojem na ni svým proslovem udělal, otočil se, ale ona byla pryč, džíny a svetr ležely na hromádce s dýmkou a zapalovačem.

Vyslovil její jméno, najednou intenzivně vnímal okolní ticho, strčil ruku do vody, byla studená. Mimoděk vzal její bílý svetr a přičichl k němu, ucítil kouř ze začátku večera u Clinton Lake a syntetickou levanduli, věděl, že to je vůně jejího sprchového gelu. Zopakoval její jméno, tentokrát hlasitěji, a pak se rozhlédl. Nerušenou hladinu lehce zbrázdilo několik ptáků, ne, byli to netopýři. Kdy skočila nebo vystoupila ze člunu a jak to, že neslyšel žádné cáknutí, a co když se utopila? Už křičel, z dálky mu odpověděl pes. Motala se mu hlava, jak se rozhlížel a otáčel dokola, tak se posadil. Pak zase vstal a očima prohledával vodu u člunu, třeba je těsně u něj a zadržuje smích, ale ne.

Bude muset dojet s člunem k molu, určitě tam na něj čeká. (Každé dva nebo tři domy měly společné molo.)

Měl dojem, že na břehu vidí pomalé blikání světlušek, ale na ně už bylo v tuhle roční dobu pozdě. Cítil nával vzteku a byl za něj rád, chtěl, ať přebije paniku. Doufal, že Amber skočila do vody ještě předtím, než zahájil svůj citový výlev. Říkal, že budou spolu, i když on odjede na vysokou, ale teď mu bylo jasné, že všechno bude úplně jinak; hrozně moc jí chtěl ukázat – jen ji na břehu najde živou a zdravou –, že je mu to vlastně jedno.

Podívejte, jak se závěsný motor leskne ve svitu měsíce. Kterýkoliv Adamův kamarád by si s člunem věděl rady; všichni, dokonce i ti ostatní z Nadace, se mohli pochubit elementární technickou zdatností, na Středozápadě zcela běžnou, uměli vyměnit olej nebo vyčistit pistoli, kdežto Adam neuměl řídit ani auto s ručním řazením. Našel startovací šňůru, tedy aspoň si myslel, že je to ona, zatahl za ni, ale nic se nestalo, přidal sytič, určitě to byl sytič, a zkusil nastartovat, nic. Napadlo ho, že možná bude muset plavat – nevěděl jistě, jestli je tak dobrý plavec –, ale vtom objevil klíček v zapalování, otočil jím a motor naskočil.

Co nejpomaleji se vydal ke břehu. Když se přiblížil, vypnul motor, ale nepodařilo se mu najet k molu bokem; hlasité křupnutí, když sklolaminát narazil do dřeva, umlčelo okolní skokany, ale jemu nepřišlo, že se něco poškodilo, tedy ne že by to zkoumal. Chvatně nahodil lano ze dna člunu na úvazník u mola, zaimprovizoval jakýs takýs uzel a vyškrábal se z člunu; modlil se, ať ho nikdo nesleduje z okna. Nechal klíčky, její oblečení, dýmku i láhev být a rychle vyběhl mokrou trávou k jejímu domu; jestli člun odpluje zpátky na přehradu, bude to její vina.

Velká francouzská okna s výhledem na vodu se nikdy nezamykala; tiše jedno otevřel a vešel dovnitř. Až teď začal vnímat svůj studený pot. Na gauči rozeznal

siluetu jejího bratra, hlavu měl pod polštářem, spal ve svitu velké televize, zprávy běžely s vypnutým zvukem. Jinak byla v pokoji tma. Říkal si, že jejího bratra vzbudí, ale radši si zul farmářky, jelikož se bál, že jsou od bláta, proplížil se ke schodům s bílým kobercem a pomalu se vydal nahoru.

Už u ní dvakrát nebo třikrát spal, řekla rodičům, že moc pil, a oni si mysleli, že přespí v pokoji pro hosty; taky si mysleli, a v tom se nemýlili, že zavolal domů. Ale představa, že by se s nimi teď potkal – když ještě ani nezjistil, jestli je Amber doma –, mu naháněla hrůzu. Její máma brala prášky na spaní, sám tu velkou lahvičku s léky na předpis viděl a věděl, že je každý večer zapíjí vínem, Amberin nevlastní táta nedávno na jednom večírku prospal rvačku; uklidňoval se, že se její rodiče nevzbudí, jen nesmí nic shodit, byl rád, že je v ponožkách.

Vyšel do patra, a než se pustil po schodech k ložnicím, prozkoumal obrovský obývací pokoj. Na vzdálenější zdi skoro poznával typickou loveckou krajinku: psi ženou vysokou z lesa u jezera, nad kterým zapadá slunce. Viděl, jak na alarmu bliká červené světýlko, naštěstí ho nikdy nezapínali. Na krbové římsě u stříbrných okrajů zarámovaných rodinných fotek se držela troška světla: teenageři ve svetrech pózující na trávníku posetém listím, její bratr s míčem na americký fotbal. V obrovské kuchyni něco zatíkalo a zmlklo. Zamířil nahoru.

Hned vpravo byly otevřené dveře jejího pokoje; ani nemusel rozsvěcet a už od dveří viděl, že Amber je v posteli, pod peřinou, pravidelně oddechuje. Uvolnil se v ramenou; hluboká úleva ustoupila vzteku a on si díky tomu uvědomil, že akutně potřebuje čurat. Otočil se, přešel chodbu, vešel do koupelny, zavřel za sebou dveře, nerozsvítil a zvedl prkýnko. Pak si to rozmyslel, zase

prkýnko sklopil a posadil se. Venku pomalu projelo auto, předními světly ozářilo koupelnu skrz roztaženou žaluzii.

Nebyla to její koupelna. To všechno – elektrický kartáček, fén, mýdla – nebyly její toaletní potřeby. Na okamžik ho napadlo, zoufale zadoufal, že třeba patří její matce, jenže si všiml příliš mnoha dalších nesrovnalostí: dveře sprchového koutu byly jiné, z mléčného skla; už cítil vůni citronových gelových kuliček ve sklenici na záchodě; ve fialovém pytlíku na zdi visely nepovědomé sušené kytky. Během jediného retrospektivního záchvěvu se vjemy z domu změnily: Kde je piano (na které nikdo nehraje)? Měl přece vidět elektrický lustr, ne? Koberec na schodech – není ten chlupáč moc tlustý a ve tmě moc tmavý na to, aby byl opravdu bílý?

Čirou hrůzu z toho, že se nachází ve špatném domě, a zjištění, co je v tom domě jinak, provázel pocit, že stojí ve všech domech u přehrady najednou, protože byly stejné; působivost identických půdorysů. V každém domě ležela v posteli Amber nebo někdo jako ona, spala nebo dělala, že spí; na tomtéž patře, jen o kousek dál, se nacházeli její zákonní zástupci, mohutní chlapi chrápali; obličeje a pózy na rodinných fotkách na krbových římsách se možná lišily, ale všechny náležely do téže abecedy obličejů a póz; krajinky se možná lišily v detailech, ale mírou povědomosti a nevýraznosti rozhodně ne; kdybyste otevřeli kteroukoliv obří nerezovou ledničku nebo si důkladně prohlédli ostrůvek z umělého mramoru, uviděli byste tytéž standardní produkty, jen v nepatrně jiných konfiguracích.

Byl ve všech domech, ale právě proto, že už nebyl spjatý s tělem, se nad nimi zároveň dokázal vznášet; jako by se díval na maličké kolejiště, které v dětství dostal od

tátova kamaráda Klause; vlaky ho nezajímal, dokázal je maximálně tak rozjet, ale líbila se mu krajina, panel se zeleným semišovým potahem, sršícím statickou elektřinou, malé, ale vysoko čnějící borovice a listnáče. Když si stromy vyvedené do neuvěřitelných detailů prohlížel, zaujímal dvě výhodná postavení najednou: představoval si, že je pod větvemi, a zároveň si je prohlížel shora; díval se nahoru na sebe, jak se dívá dolů. Pak začal mezi těmi dvěma rovinami, dvěma měřítky rychle pendlovat a tím přelétáváním vystoupil ze svého těla. Teď stál v téhle koupelně i ve všech ostatních koupelnách ztuhlý strachy a stovkou oken hleděl na malý člun na přehradě. (Když se na zaschlý akryl udělá pár tahů bílou barvou, navodí se dojem pohybu a měsíčního svitu.)

Vnořil se zpátky do svého těla. Měl pocit, jako že se někde zapnul časovač a on má jen pár minut, možná vteřin na to, aby vyběhl z domu, do kterého nechtěně vnikl, než mu někdo do obličeje vyprázdní zásobník nebo než dorazí policajti a načapají ho u pokojíčku spící holky. Strachy se mu špatně dýchalo, ale řekl si, že přetočí pásku na začátek, tiše odejde stejnou cestou, jakou přišel, a nikoho nevzbudí. Přesně to taky udělal, ale když scházel po schodech, už ho zarážely drobné rozdíly: byla tam velká pohovka do L, kterou viděl poprvé v životě, všiml si, že konferenční stůl je skleněný, a ne z tmavého dřeva jako u Amber doma. V přízemí se zastavil: přímo před sebou měl vchodové dveře, vábily ho, byl by volný, jenže farmářky zůstaly dole, nechal je tam. Jestli je chce, musí projít kolem neznámého spáče.

Navzdory strachu, že ho každou chvíli někdo přistihne, se pro boty rozhodl dojít, ani ne tak proto, že byly důkazem, někdo si je mohl spojit s ním, ale spíš proto, že měl dojem, že kdyby k Amber dorazil bos, dočkal by

se výsměchu, ponížení. Tušil, co by se šuškal, že by se to rozkřiklo – jak ho nejdřív nechala pachtit se člunem a on pak kvůli ní nešťastnou náhodou přišel o podělaný boty. Hele, Gordone, máš tkaničky pořádně na uzel? Přinesl sis bačkory? Vybavil si jednu historku ze základky: Seana McCabea přepadli, sebrali mu Air Jordany a on pak přišel domů ubrečený jen v ponožkách, ještě teď si do něj občas někdo rýpne, a to dá na benchpressu sto padesát kilo.

Mladík na gauči, kterého považoval za Ambeřina bratra, se k němu otočil zády, polštář spadl na zem. Když se Adam plížil kolem televize, zrovna v ní hýbala rty obří hlava Boba Dolea. Popadl boty a pomalu otevřel posuvné dveře, pojezdová kolečka byla trochu zadřená, musel zabrat, ozvalo se hlasité zavržení, tělo na gauči se pohnulo a začalo si sedat. (Tělo v celém Lake Sherwood se pohnulo a začala si sedat.) Adam ani nezavřel dveře a s botami v rukách vyrazil mokrou trávou pryč rychlostí, jakou možná už nikdy nevyvine – vůbec nevnímal hrbolatou zem, větvičky a kamínky; jeho tělo ocenilo, že může zpracovat všechnen ten adrenalin. Nikdo na něj nekřičel, slyšel jen svoje kroky a dunění krve v uších, zapnul několik lamp se senzory pohybu a zamířil k vodě, minutu se hnál maximální rychlostí a pak mu došlo, že neví, kam běží. Padl na koleno, pálo ho na plicích, rozhlédl se, jestli někdo neběží za ním. Obul si boty na mokré ponožky. Pak se zvedl, prosprintoval mezi dvěma domy a vyběhl na ulici.

Měl jediný cíl: najít svoji červenou Toyotu Camry z roku 1989 zaparkovanou na Ambeřině příjezdové cestě a jet domů, do postele. Pořád ještě byl vyděšený – každou chvíli mohl zaslechnout policejní sirény –, ale dál od vody a od dějiště svého komického vloupání měl dojem,